

Aktywność społeczna i obywatelska w gminie Jabłonna

Raport z diagnozy zrealizowanej w ramach programu Partnerstwa Lokalnego PAFW

Jabłonna, 2024

Spis treści

Wstęp.....	3
Realizacja badań	3
Informacje o gminie.....	3
Aktywność w gminie.....	6
Jak postrzegana jest aktywność społeczna i obywatelska?	6
Ocena aktywności społecznej i obywatelskiej	9
Bariery aktywności.....	12
Jak zachęcać do aktywności ?	14
Charakterystyka aktywności mieszkańców i mieszkanki gminy	16
Najbardziej aktywne grupy	17
Grupy potrzebujące zachęty do aktywności.....	18
Czas wolny w gminie.....	19
Miejsca spotkań	20
Formy spędzania czasu wolnego	21
Pomysły działań	22
Aktywna młodzież.....	24
Postrzeganie aktywności.....	24
Motywacja do działania	25
Potencjał grupy.....	25
Co chcemy robić? Jak chcemy wpływać na gminę?	25
Jak wspierać aktywną młodzież?	27
Podsumowanie	28

Wstęp

Raport, który Państwo czytacie przedstawia wyniki badań diagnostycznych zrealizowanych w gminie Jabłonna w ramach projektu Lokalne Partnerstwa PAFW. Celem dla którego realizowano diagnozę była chęć poznania podejścia społeczności gminy do tematu aktywności społeczno-obywatelskiej. Dzięki międzypokoleniowemu spojrzeniu na to zagadnienie możliwe będzie zdefiniowanie lokalnego, społecznego dobra - potencjału, który warto rozwijać w przyszłych projektach.

Realizacja badań

Badania realizowane były w czerwcu 2024 roku i obejmowały ankietę online, w której wzięło udział 105 osób. Niemal połowa z nich należała do przedziału wiekowego od 31 do 60 lat (49 osób). Osoby w wieku od 20 do 30 lat były reprezentowane przez grupę 15 respondentów, w wieku od 15 do 19 lat - 14 oraz od 10 do 14 lat przez 18 osób. Najmniej osób biorących udział w tym badaniu należy do przedziału powyżej 61 roku życia (6 osób). W grupie poniżej 9 lat nie było respondentów. Wśród wypełniających były osoby z Jabłonna, Jabłonna Drugiej, Jabłonna Majątek, Skrzynic, Skrzynic Kolonii, Piotrkowa Pierwszego i Drugiego, Czerniejowa, Czerniejowa-Kolonii, Chmielu, Chmielu Pierwszego, Tuszowa.

Żeby uczynić ankietę bardziej dostępną możliwe było także wypełnienie papierowej wersji w Bibliotece.

Oprócz ankiety, w celu pogłębionego poznania aktywnej obecnie młodzieży, zrealizowano warsztaty badawcze z następującymi grupami: Młodzieżową Radą Gminy Jabłonna oraz reprezentantami i reprezentantkami samorządów uczniowskich, Młodzieżową Drużyną Pożarniczą z Jabłonna, Młodzieżową Drużyną Pożarniczą z Piotrkowa, osobami uczestniczącymi w spotkaniu projektu Konfrontacje pokoleń, w tym m.in. osobami z Młodzieżowej Grupy Obrzędowej, z pierwszej kadencji Młodzieżowej Rady Gminy a także osobami starszymi.

Tworząc raport korzystaliśmy również z materiałów zastanych, w tym: informacji na stronie Urzędu Gminy oraz dokumentu pn. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Jabłonna na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy do roku 2030. Dzięki zastosowanym źródłom uzyskano materiał ilościowy i jakościowy, który choć nie jest reprezentatywny dla gminy, pozwolił jednak uzyskać nasycenie informacji dla grup uczestniczących w badaniu.

Informacje o gminie

Gmina Jabłonna znajduje się w województwie lubelskim, około 18 km od Lublina. Bliskość miasta wojewódzkiego wpływa na rozwój i charakterystykę obszaru. W gminie widoczny jest duży udział nowych inwestycji mieszkaniowych, nowi mieszkańcy i mieszkanki osiedlają się zwłaszcza wzdłuż szosy wojewódzkiej 835 i w bliższej odległości

od Lublina. Ich napływ widoczny jest w pozytywnym saldzie migracyjnym (w 2023 roku zameldowania przewyższyły wymeldowania o 111 osiągając poziom 290). Jednocześnie nadal 79% gospodarstw utrzymuje się z działalności rolniczej.

Większość obszaru gminy stanowią grunty orne, lasy i sady. Na terenie gminy zlokalizowany jest też cenny przyrodniczo obszar Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego wraz z rezerwatami Chmiel i Olszanka. W skład gminy wchodzi 17 sołectw: Chmiel Drugi, Chmiel Pierwszy, Chmiel Kolonia, Czerniejów, Czerniejów Kolonia, Jabłonna Druga, Jabłonna Majątek, Jabłonna Pierwsza, Piotrków Drugi, Piotrków Pierwszy, Piotrków Kolonia, Skrzynice Drugie, Skrzynice Pierwsze, Skrzynice Kolonia, Tuszów, Wierciszów oraz Wolnica.

Pod kątem zaludnienia najbardziej liczna jest Jabłonna Druga (1 155), Czerniejów (770), Piotrków Drugi (731) Piotrków Pierwszy (725) oraz Jabłonna-Majątek (710). Najmniejszym sołectwem jest Wolnica (40 osób) oraz Chmiel Drugi (177).

Instytucje działające na rzecz społeczności to: Gminna Biblioteka Publiczna wraz z filiami, Gminne Centrum Kultury z siedzibą w Piotrkowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, dwa Ośrodki Zdrowia, Zespół Szkół w Jabłonce i Piotrkowie, Szkoły Podstawowe w Czerniejowie, Skrzynicach i Tuszowie. Istotna jest także infrastruktura, która wzmacnia ofertę gminy zwłaszcza w aspekcie sportu i rekreacji: boiska piłkarskie w miejscowości Jabłonna-Majątek i Piotrków Pierwszy, kompleks boisk sportowych Orlik w Piotrkowie Pierwszym, boiska przyszkolne oraz pięć siłowni zewnętrznych. W Jabłonce Majątku w bliskim sąsiedztwie znajdują się Urząd Gminy, Gminna Biblioteka Publiczna im. Władysława Taczanowskiego w Jabłonce oraz plac zabaw.

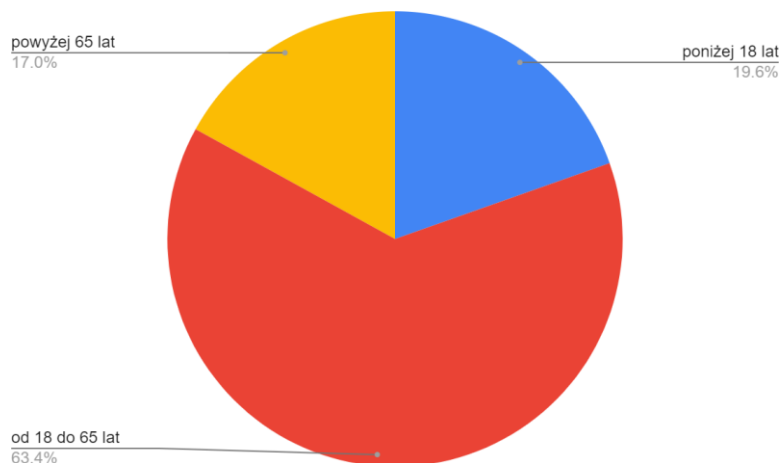

Ilustracja nr 1. Ilości mieszkańców w poszczególnych sołectwach, źródło:
<https://www.jablonna.lubelskie.pl/gmina/>

Gmina liczy około 8.000 mieszkańców. Biorąc pod uwagę wiek społeczności osoby w wieku produkcyjnym, tj. 18 - 65 lat stanowią większość (5058), a grupy seniorska (1355) oraz dzieci i młodzieży (1563) są podobnie liczne, choć z przewagą tej drugiej¹.

¹ <https://www.jablonna.lubelskie.pl/gmina/>

Aktywność w gminie

Jak postrzegana jest aktywność społeczna i obywatelska?

Osoby wypełniające ankietę opowiedziały o tym, czym ich zdaniem jest aktywność obywatelska i społeczna. Postrzeganie aktywności można podzielić na cztery główne obszary:

- aktywność rozumiana, jako działania na rzecz innych - wspieranie, pomaganie, działania charytatywne, oparte na bezinteresownej chęci pomocy, skierowane na konkretny cel bądź ideę;
- aktywność rozumiana jako zaangażowanie w życie społeczności lokalnej - udział w inicjatywach, organizacjach, grupach, postawa aktywna i zainteresowana wobec tego, co dzieje się wokół;
- aktywność rozumiana przez pryzmat działalności obywatelskiej, aktywności w radach, udzielania się na poziomie gminy, dbania o jej interes, ale też np. samego uczestnictwa w wyborach;
- aktywność rozumiana jako integracja, spędzanie wspólnie czasu oraz uczestnictwo w działaniach skierowanych na rozwój osobisty.

W pierwszym obszarze wskazywano: wspieranie innych ludzi, pomaganie potrzebujących, działalność wolontariacką. Podkreślano, że jest to bezinteresowne działanie na rzecz dobra wspólnego, wspieranie lokalnych inicjatyw skierowanych na potrzeby mieszkańców i mieszkańek, m.in. dzieci.

Mówiąc o aktywności jako zaangażowaniu w życie społeczności lokalnej osoby wypełniające ankietę wymieniały: inicjowanie, organizowanie i realizowanie działań i wydarzeń lokalnych, wspieranie ich realizacji, ale też po prostu aktywne uczestnictwo. Zaangażowanie może oznaczać udział w różnego rodzaju grupach czy organizacjach, uczestnictwo w projektach, ale też po prostu udział w wydarzeniach mających miejsce w gminie.

To udział w zebraniach wiejskich, wydarzeniach kulturalnych, społecznych. Współudział w organizacji takich wydarzeń jak dożynki, festyny, akcje społeczne z zakresu sprzątania świata itp., członkostwo w OSP, KGW.

Wypowiedź z ankiety online

Wiele osób podkreślało w odniesieniu do aktywności inicjowanie działań, jednocześnie ich wspieranie i udział w nich były także często wymieniane. Widać więc, że zaangażowanie w społeczność rozumiane jest jako tworzenie inicjatyw, sprawstwo i jednocześnie, jako aktywny udział w tym, co inni zainicjowali. Podkreślano także, że dbałość o wspólnotę ma wymiar dobrowolny oraz, że lokalne inicjatywy warto wspierać dla dobra wspólnego.

Wśród przekazanych opinii pojawiały się także stwierdzenia, że aktywnością, w wymiarze społecznym i obywatelskim, jest również samo interesowanie się tym, co dzieje się w gminie, odrzucenie postawy biernej.

Włączanie się w różne działania, wydarzenia, wychodzenie z domu, opuszczanie kanapy.

Aktywność obywatelska i społeczna to udzielanie się w pewnych sprawach, które ciebie dotyczą.

Wypowiedzi z ankiety online

Trzeci ważny obszar percepcji aktywności łączy się z jej obywatelskim wymiarem. Osoby uczestniczące w ankiecie mówiły tu o trosce o dobro wspólne, działaniu na rzecz gminy i regionu, zaangażowaniu w sprawy swojej miejscowości. Spojrzenie na gminę jako małą ojczyznę to też wspieranie lokalnych inicjatyw i aktywny w nich udział, działanie na rzecz rozwoju terenu, na rzecz środowiska czy zwierząt. Z jednej strony pojawiały się wśród wypowiedzi przykłady akcji takich, jak sprzątanie gminy, z drugiej zaś udział w działaniach realizowanych przez gminne instytucje czy reprezentowanie gminy w wydarzeniach ponadgminnych. Wymieniano także skupienie na dziedzictwie lokalnym, np. poprzez zbieranie informacji o tradycjach, kronikarstwo czy dbanie o mogiły wojenne.

Udział obywateli w życiu politycznym, kulturalnym i społecznym zarówno państwa, jak i wspólnoty lokalnej.

Wypowiedź z ankiety online

Obywatelskie zaangażowanie to zdaniem osób wypełniających ankietę także postawa uważności na otoczeni i aktywne reagowanie - interweniowanie w sytuacjach nagłych, udzielania pomocy, zgłaszanie problemów odpowiednim instytucjom czy służbom. Zaangażowanie zdaniem respondentów i respondentek wyraża się także w udziale w wyborach, zaangażowaniu w decyzje na poziomie władz samorządowych, aktywność polityczna. Pojawiły się też pojedyncze głosy określające zaangażowanie w sprawy lokalne, jako spełnianie obywatelskiego obowiązku względem małej ojczyzny.

Jest obowiązkiem każdego człowieka, należy chodzić na wybory,
dbać o najbliższe otoczenie, wspierać gminę.

Wypowiedź z ankiety online

Ostatnia kategoria opinii dotyczy integracji społecznej. W wypowiedziach, które można tu przytoczyć stawiano nacisk na: spotkania, rozmowy, działania mające na celu łączenie ludzi, współdziałanie. Wszystko co wymieniano, ma na celu łączenie osób ze społeczności lokalnej poprzez wspólną aktywność, np. działalność kulturalną, rozwijającą pasje i zainteresowania, realizację i udział w lokalnych festynach czy też wspólne spędzanie czasu na łonie natury. Wśród wypowiedzi pojawia się także nawiązanie do własnego rozwoju i początku kariery.

Wśród 76 udzielonych odpowiedzi na to pytanie zaledwie raz pojawiły się słowa "nie wiem", natomiast zdarzało się, że osoby wypełniające ankietę odpowiadając tworzyły własne i kompleksowe definicje aktywności, nieraz rozdzielając aspekt społeczny od obywatelskiego. Można więc wnioskować, że wśród osób wypełniających ankietę pojęcie aktywności nie jest pojęciem obcym ale przeciwnie, jest zrozumiałe i wiąże się z pozytywnymi skojarzeniami.

Aktywność obywatelska i społeczna to działania podejmowane
przez ludzi, aby poprawić życie w swojej społeczności. Może to
obejmować udział w wyborach, wolontariat, organizowanie
wydarzeń czy pomaganie sąsiadom. Chodzi o to, aby być
zaangażowanym i współpracować z innymi dla wspólnego
dobra.

Aktywność społeczna jest według wielu definicji
uczestnictwem w wydarzeniach, festynach lub akcjach
organizowanych przez "społeczność". Obywatelska odnosi się
bardziej do obywatela czyli ogółu na przykład na terenie danego
powiatu, gminy. Moim zdaniem, aktywność społeczna to

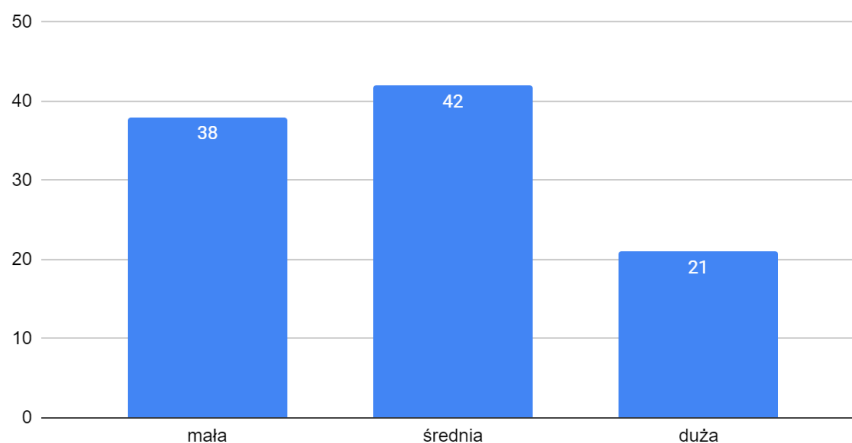
zainteresowanie i zaangażowanie w sprawy naszych małych ojczyzn. Jest to niesamowicie ważny aspekt życia, ponieważ mając wiedzę i angażując się w sprawy społeczne zdobywamy doświadczenia, poznajemy nowe osoby i nabywamy wiedzę. Przykładami takiej aktywności może być wolontariat podczas wydarzeń, bycie członkiem Młodzieżowej Rady Gminy Jabłonna czy nawet czytanie ogłoszeń na stronie lub innych informatorach gminnych.

Wypowiedzi z ankiety online

Ocena aktywności społecznej i obywatelskiej

Osoby uczestniczące w ankiecie dosyć szczegółowo opisały, jak rozumieją aktywność społeczną i obywatelską. Następnie poproszono, by oceniły subiektywnie poziom swojej aktywności. Najczęściej (42 wskazania) osoby te oceniły swoją aktywność społeczną i obywatelską, jako średnią, jednocześnie 38 osób uznało, że ich aktywność jest mała. Jako dużą swoją aktywność określiło 21 osób. Widoczne jest więc pole zarówno do promowania aktywności, jak i jej rozumienia - doceniania różnych form zaangażowania.

Odpowiedzi na pytanie (liczebności): Twoja aktywność społeczna i obywatelska jest? N=101

Biorąc pod uwagę powyższe zestawienie, jako dużą swoją aktywność ocenia ok 20% respondentów i respondentek, a lekko ponad 40% uznaje za średnią. Niewiele mniej - jako małą. Analizując odpowiedzi dotyczące pytania o charakterystykę swojej aktywności można zauważyć, że kilka spośród osób które wybrały odpowiedź "mała" włącza się w działania czy wykazuje postawy wpisujące się w charakterystykę aktywności społecznej i obywatelskiej opisanej w pierwszym pytaniu ankiety, a więc np. angażują się w różne grupy działające w okolicy. Co istotne dwie osoby spośród wybierających odpowiedź "mała" wskazało, że nie wie, jak rozumieć aktywność bądź nie wie, czy to

co robi na co dzień jest aktywnością. Obie te osoby zadeklarowały wiek pomiędzy 10 a 14 rokiem życia, co podkreśla potrzebę edukacji obywatelskiej.

W jednym z kolejnych pytań osoby uczestniczące w ankiecie odpowiadały na pytanie o to, czy realizują wymienione aktywności. W pytaniu, w którym możliwy był wybór kilku odpowiedzi, najczęściej razy wskazano odpowiedź "żadną z powyższych", co oznacza w tym wypadku brak aktywności w żadnej ze wskazanych form. Z analizy odpowiedzi wynika też, że w wypadku wyboru tej odpowiedzi żadna z osób nie wybrała dodatkowo innej odpowiedzi, a więc 46 osób spośród 99 wypełniających ankietę nie realizuje żadnej ze wskazanych aktywności. Natomiast pozostałe 55 osób wybierały jedną lub więcej opcji aktywności.

W tej grupie osób najczęściej razy wskazano działalność w wolontariacie (18), następnie odpowiedź "udzielam się na poziomie sołectwa lub gminy" (15), następnie działalność w OSP lub MDP (11) i przynależność do samorządu uczniowskiego (11). Po 8 osób wskazało działalność w organizacji pozarządowej, działalność w Kole Gospodyń Wiejskich oraz przynależność do Młodzieżowej Rady Gminy Jabłonna, natomiast 6 osób zaznaczyło, że wspólnie ze znajomymi tworzy grupę nieformalną i w ten sposób realizuje aktywność w społeczności lokalnej. Ponadto jedna osoba, wybierając opcję "inne", dopisała, że bez przynależności do jakiegokolwiek grupy swoimi działaniami wspiera zespół Jabłoneczki.

Odpowiedzi na pytanie: Czy realizujesz którąś z poniższych aktywności, N=99, pytanie wielokrotnego wyboru

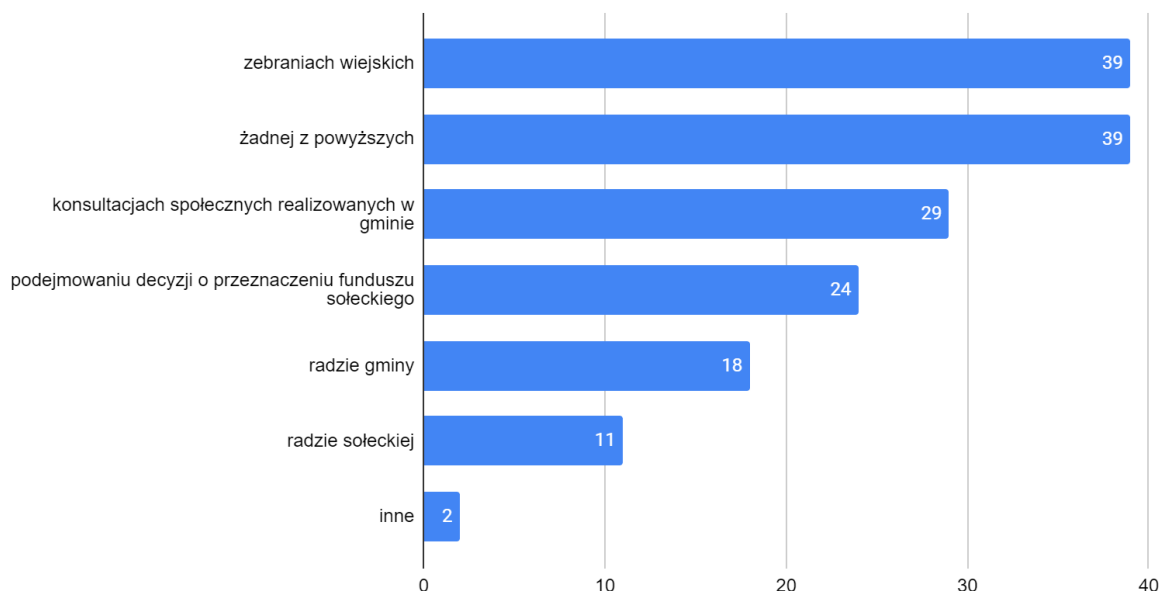

W kolejnym pytaniu pogłębiono temat aktywności dopytując o doświadczenia udziału w obszarze aktywności obywatelskiej, w tym narzędzi partycypacji.

W tym wypadku odpowiedź przeczącą udziałowi we wskazanych działaniach wybrało 39 na 97 osób odpowiadających na to pytanie, a więc mniej niż połowa wypełniających. Pozostałe 58 osób,

korzystając nieraz z opcji wielokrotnego wyboru, wskazało działania, w których przynajmniej raz uczestniczyli. Najwięcej osób zaznaczyło udział w zebraniach wiejskich (39) oraz udział w konsultacjach społecznych realizowanych w gminie (29), następnie udział w podejmowaniu decyzji o przeznaczeniu funduszu sołeckiego (24). 18 osób zaznaczyło udział w radzie gminy, a 11 w radzie sołeckiej. Odpowiedź "inne" wybrano dwa razy precyzując, że chodzi o udział w Młodzieżowej Radzie Gminy Jabłonna oraz w zebraniach strażackich.

Odpowiedzi na pytanie: Czy kiedykolwiek brałeś/brałaś udział w:, N=97, pytanie wielokrotnego wyboru

Jak więc mieszkańcy i mieszkanki opowiadają o swojej aktywności społecznej i obywatelskiej? Takie informacje uzyskaliśmy pytając w ankiecie o opis realizowanych działań. Na pytanie odpowiedziało 48 osób.

Działania, które realizują osoby wypełniające ankietę mieszczą się w kategoriach zgodnych z kafeiterią odpowiedzi w pytaniu o realizowane aktywności ("czy realizujesz którąś z poniższych aktywności?"), jak również z definicjami aktywności z pierwszego pytania ankiety. W odpowiedziach na bieżące pytanie zostały jednak podane szczegółowej, czasem także z dodatkowymi informacjami.

Osoby wypełniające ankietę wskazały następujące realizowane przez nie aktywności:

- uczestnictwo w wydarzeniach i inicjatywach gminnych, np. w festynach,
- aktywna postawa wobec działań realizowanych w i, przez, gminę: *Staram się aktywnie uczestniczyć w wydarzeniach ważnych dla mojego kraju i mojej miejscowości, Staram się jak najczęściej udzielać i aktywnie działać na rzecz miejscowości i gminy (wypowiedź z ankiety online),*
- aktywność w Kołach Gospodyń Wiejskich,
- udział w Ochotniczej Straży Pożarnej i Młodzieżowych Drużynach Pożarniczych,

- działalność wolontariacka,
- akcje społeczne, jak np. akcja sprzątania świata, sprzątanie dróg, sprzątanie wokół świetlicy (również działania realizowane oddolnie, samodzielnie),
- aktywności związane z życiem religijnym i życiem parafii,
- udział w zespołach związanych z kulturą ludową,
- udział w zespołach sportowych,
- udział w Młodzieżowej Radzie Gminy Jabłonna,
- aktywność w działaniach szkoły, w konkursach, reprezentowanie szkoły,
- udział w samorządzie uczniowskim,
- działalność charytatywna i pomocowa: *Lubię pomagać innym na co dzień (wypowiedź z ankiety online),*
- działalność na rzecz rozwoju gminy,
- uczestnictwo w wyborach,
- zainteresowanie wydarzeniami i aktualnymi sprawami w gminie i miejscowości: *Biorę udział w zebraniach wiejskich, interesuje się tym, co dzieje się w mojej gminie, na bieżąco śledzę stronę i media społecznościowe gminy i jej jednostek. (wypowiedź z ankiety online),*
- aktywność w Regionalnej Grupie Obrzędowej,
- aktywność w grupie rekonstrukcji historycznej,
- dbałość o integrację i włączanie dzieci w społeczność lokalną: *Staram się brać udział w organizowanych festynach z dziećmi, aby integrowały się z innymi oraz więcej bywały na powietrzu niż przy telefonach. (wypowiedź z ankiety online)*

Wymienione odpowiedzi wskazują na szereg realizowanych aktywności i wzmacniają oraz potwierdzają informacje przekazane w poprzednich pytaniach. Wśród odpowiedzi są też dwie złożone wypowiedzi ukazujące rozwój zaangażowania wśród młodzieży - historie konkretnych osób, które poczynawszy od aktywności w szkolnych projektach czy samorządzie uczniowskim przeszły do działalności w Młodzieżowej Radzie Gminy Jabłonna i kontynuują aktywność inicjując i realizując swoje pomysły.

Bariery aktywności

W ankiecie umieściliśmy pytanie o powody braku aktywności (z możliwością wielokrotnego wyboru). Odpowiadały na nie zarówno osoby, które określiły, że nie są aktywne, jak i te realizujące różne formy aktywności. Dwie, zdecydowanie najczęściej wskazywane odpowiedzi to "brak czasu" (63 wskazania) i "brak chęci, by się angażować" (56 wskazań). Obie odpowiedzi były udzielane przez ponad połowę respondentów. Kolejną, mniej liczną odpowiedzią (37 wskazań), był "brak poczucia sensu aktywności społecznej i obywatelskiej". Dalsze trzy odpowiedzi (wskazywane z podobną częstotliwością) to: "Brak informacji o tym, gdzie i, w co mogę się zaangażować" (30), "Brak wiedzy, jak się zaangażować" (26) oraz "Brak znajomych do wspólnego działania" (26). Jako kolejna odpowiedzi pojawiły się negatywne opinie obecne w środowisku (21) i dotyczące aktywności społecznej i obywatelskiej. Wskazywano również: "Brak pomysłów na aktywność" (19), brak interesujących działań (16) oraz brak narzędzi umożliwiających zaangażowanie (15). 5 osób wybrało

opcję “trudno powiedzieć” a 3 odpowiedź “inne”. W ramach tej możliwości pojawiły się następujące odpowiedzi:

- opinia, że aktywność społeczna i obywatelska nie ma sensu,
- każde z powyższych są realne ale uważam, że najbardziej brak chęci i sensu działania,
- brak korzyści finansowych.

Odpowiedzi na pytanie (liczebności): Jak myślisz, co sprawia, że ludzie nie angażują się w aktywność obywatelską i społeczną? N=103, pytanie wielokrotnego wyboru

Oprócz dwóch pierwszych odpowiedzi, które uznać można za obiektywne i trudne do odpowiedzi czy wpływu, pozostałe opcje dają przestrzeń i inspirację do działań edukacyjnych i promujących aktywność społeczną. Istotne są w nich 3 wymiary. Po pierwsze brak wiedzy, dostępu do informacji czy narzędzi włączających w aktywność, wskazujące na potrzebę ciągłej edukacji i promocji w zakresie aktywności obywatelskiej. Po drugie brak grupy czy osoby bliskiej, znajomej, z którą można przełamać opór czy nieśmiałość i wspólnie włączyć się do działania. Na tę barierę odpowiedzieć można inicjując działania oparte na poleceniach i pozwalające włączać się w aktywność wspólnie, w grupie koleżeńskej, rówieśniczej. Wreszcie trzeci wymiar wiąże się z negatywnymi opiniami społecznymi, stereotypami związanymi z brakiem sensu aktywności. Również w tym zakresie oddziaływać można poprzez odpowiednie kampanie społeczne i edukację.

Także młodzież biorąca udział w warsztatach badawczych poruszała temat barier aktywności. Bardzo mocno wybrzmiały tu brak czasu i brak chęci czy motywacji. Niektóre wątki powtórzyły się względem materiału z ankiety ale dzięki warsztatom uzyskały głębi.

Jedną ze wspomnianych barier był temat negatywnych opinii w środowisku. Przywoływano zarówno stwierdzenia typu “nie masz co robić”, jak i ogólnie “hate”. W kontekście działań międzypokoleniowych nakładają się na to też stereotypy, głównie te dotyczące młodzieży. Strach przed opinią innych, przed powiedzeniem o swoich poglądach czy potrzebach w połączeniu z nieśmiałością sprawiają, że młode osoby nie decydują się na aktywność.

W ankiecie i rozmowach wymieniono wiele wspierających osób dorosłych ale pojawiły się też informacje o trudnościach, o tym, że bywa, że w szkole aktywność społeczna jest niemile widziana, gdy oznacza jednocześnie nieobecność na lekcjach, a niektórzy czują, że starsze pokolenia blokują im rozwój. Jednocześnie, zgodnie z uzyskanymi opiniami, dla młodych ludzi ważne jest poczucie docenienia.

Barierą jest poczucie braku wpływu i braku umiejętności czy wiedzy, ale też unikanie problemów i postawa mówiąca, że "jest dobrze jak jest", brak wiary w możliwości zmiany, czy poczucie, że ktoś inny zrobi lepiej. Zdaniem młodych niektórzy po prostu nie mają potrzeby, by coś zmieniać, są też osoby, które nie czują się komfortowo w pracy z innymi osobami.

Na warsztatach mocno wybrzmiał także wątek finansowy. Z jednej strony podkreślano, że brak wynagrodzenia jest barierą ze względu na oczekiwania, ale z drugiej pojawiły się opinie, że oczekiwania te wynikają z realnej życiowej potrzeby: "ludzie w wieku 30-60 mają inne cele, pracują zarabiając na utrzymanie rodziny, przez co mają mniej czasu, są nastawieni na sukces i pieniądze" (cytat z warsztatu badawczego podczas spotkania Konfrontacje pokoleń). Na warsztacie tym, na którym spotkała się młodzież i starsze osoby pojawiły się jeszcze trzy nowe spostrzeżenia odnośnie do barier aktywności. Po pierwsze wskazano na połączenie prywatnych sympatii i antypatii oraz kwestii polityki czy władzy, które sprawiają, że niektórzy się nie angażują bo kogoś nie chcą popierać czy nie lubią. Po drugie pojawił się wątek przyzwyczajenia starszych pokoleń do wzorów rodem z Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, gdzie władza wydawała polecenia i nie można było okazywać swojego zdania. Trzecią wspomnianą barierą jest brak dobrych wzorców, brak modelowania aktywnych postaw w otoczeniu.

Jak zachęcać do aktywności ?

Osoby wypełniające ankietę wskazały również możliwe sposoby zachęcania innych do aktywności społecznej i obywatelskiej.

Część odpowiedzi skupiała się wokół pokazywania możliwych aktywności, podawania przykładów, sukcesów i rezultatów wynikających z aktywności społecznej i obywatelskiej. W tej grupie odpowiedzi mieszczą się też sugestie potrzebnej edukacji, informowania gdzie i jak można się zaangażować czy też wypowiedzieć na ważny temat. Proponowano realizację spotkań tematycznych oraz pokazujących efekty działań, co mogłoby uświadamiać, że zaangażowanie ma realny wpływ na życie społeczne i rozwój gminy.

Uświadamiać ludzi, że zaangażowanie w życie społeczne poprawia również nasze warunki życia w danej społeczności.

wypowiedź z ankiety online

Kilka odpowiedzi wskazywało na to, że poprzez odpowiednie działania można obniżyć tzw. próg wejścia, a więc zmniejszyć wyzwanie rozpoczęcia aktywności, by to osiągnąć można realizować różnorodne projekty (by każdy mógł znaleźć coś co go interesuje), można też pokazywać pomysły i ciekawe rozwiązania, by inspirować do działania. Kolejną opcją jest organizacja różnorodnych działań wolontariackich.

Duża grupa odpowiedzi skupiała się na promocji poprzez korzyści. Z jednej strony wskazywano tu korzyści materialne, np. nagrody, loterie pieniężne, ale również poczęstunek dla osób działających w ramach jakiś wydarzeń.

Z drugiej strony, i w większej ilości, pojawiły się propozycje dotyczące promowania i informowania w oparciu o komunikowanie możliwych korzyści z działania. Podkreślano przy tym, by badać obszary zainteresowań mieszkańców i mieszkanki i pokazywać inicjatywy i korzyści w odniesieniu do zainteresowań.

Wymieniano korzyści takie, jak możliwość poznania nowych osób, możliwość wpływu na decyzje, poczucie, że robi się dobre i ważne rzeczy, uzyskanie szacunku innych. Wyrażna grupa korzyści dotyczyła aktywności obywatelskiej i partycypacyjnej, wymiaru możliwości współdecydowania, a więc: pokazania, że głos ludzi ma znaczenie, że będąc aktywnym można coś zdziałać i mieć wpływ na otoczenie.

Uważam, że należy pokazać mieszkańcom, że mają wpływ na to co się dzieje i ich pomysły są dobre tylko potrzebują wsparcia.

wypowiedź z ankiety online

Kolejna możliwość zachęcania do aktywności to promocja poprzez organizację wydarzeń, koncertów, imprez, wydarzeń sportowych, kulturalnych, podczas których można mówić o aktywności społecznej, zachęcać do niej, np. poprzez konsultacje. Podobnie inicjatywy integracyjne były wskazywane jako zachęta i jednocześnie droga promocji. Wskazywano, że po akcjach obywatelskich, np. dobrze jest organizować działania integracyjne dla osób zaangażowanych. Z kolei małe wydarzenia integrujące, typu lokalne festyny, mobilizują do spotkań i rozwoju więzi społecznych, co może zachęcać do aktywności. Oprócz spotkań czy pikników wskazywano, że dla integracji ważne jest też miejsce sąsiedzkie, gdzie można by się spotykać, zagrać w kręgle czy bilard, spędzać razem czas.

Wiele osób podkreślało potrzebę nagłaśniania możliwości zaangażowania. Promocja na Facebook'u została wskazana jako niewystarczająca. Ważne by uzupełniać ją z jednej strony w innych kanałach wirtualnych (na Instagramie czy Tik-Toku), jak również "analogowych" - poprzez plakaty i ulotki (wieszane na tablicach czy w okolicy sklepów), a także poprzez ogłoszenia parafialne. O realizowanych inicjatywach można także informować podczas gminnych wydarzeń. W zakresie promocji istotna, zdaniem osób badanych, jest też dbałość o dostępne dla wszystkich terminy spotkań i wydarzeń oraz o przekazywanie informacji ze spotkania do osób nieobecnych:

**Więcej spotkań sołeckich i zebrań, by każdy mógł wypowiedzieć
wizję i wspólnie organizować przedsięwzięcia.**

wypowiedź z ankiety online

Podkreślono, że ważne jest, by informować zarówno o działaniach, jak również o ich efektach. Zachęcano, by dbać o otwartość samorządu, radnych, sołtysów na potrzeby społeczności i dialog z nią. Podkreślano, że jedną z podstawowych potrzeb jest to, by rozmawiać z mieszkańcami i mieszkankami.

Wśród odpowiedzi udzielonych na to pytanie znajduje się opis zawierający kilka punktów dotyczących sugerowanych form zachęty, które w dobry sposób mogą podsumować podane powyżej informacje:

1. Organizować ciekawe i przyjazne spotkania.
2. Informować o korzyściach płynących z zaangażowania.
3. Zapraszać do współpracy lokalnych liderów i znane osoby.
4. Pokazywać, jak konkretne działania poprawiają życie w okolicy.
5. Tworzyć łatwe dołączania i angażujące projekty.

Wypowiedź z ankiety online

O tym, co zachęca do aktywności rozmawialiśmy także na warsztatach z osobami z młodzieżowej rady, samorządów uczniowskich, drużyn pożarniczych, Młodzieżowej Grupy Obrzędowej oraz przy okazji spotkania pn. Konfrontacje pokoleń. W dużej mierze ich sugestie były podobne do uzyskanych w ankiecie. Pojawiły się jednak także nowe wątki, mocno związane ze specyfiką wieku i działalności w tym okresie - mianowicie nacisk na promowanie pod kątem możliwości uzyskania wpływu na otoczenie i realizowane działania, pod hasłem "twój głos ma znaczenie", ale też poprzez możliwość integrowania się i poznawania nowych osób, ciekawych postaci i miejsc. Dla młodych osób istotną korzyścią przez którą można zachęcać innych są zarówno punkty na świadectwie (za aktywność społeczną), jak również realna możliwość zyskania doświadczenia. Istotne jest by działanie było dobrze promowane, realizowane w dobrej atmosferze, w relacjach opartych na rozmowie i szacunku, z jednej strony wśród dobrej zabawy, z drugiej dla ważnej idei. Wspominano także, by pokazywać, że będzie czas na spokojne zapoznanie się z zadaniami.

Jednocześnie pojawiały się także głosy o zachętach przez obietnicę możliwych nagród, czy nawet zapłaty. Z drugiej strony o tym, że potrzebne jest docenienie za działania, wyróżnienie. Na koniec, choć wcale nie jest to sprawa prozaiczna, jako rzecz zachęcającą do udzielania się, aktywności, wskazano wspólne rozrywki osób zaangażowanych i poczęstunek towarzyszący działaniom.

Charakterystyka aktywności mieszkańców i mieszanek gminy

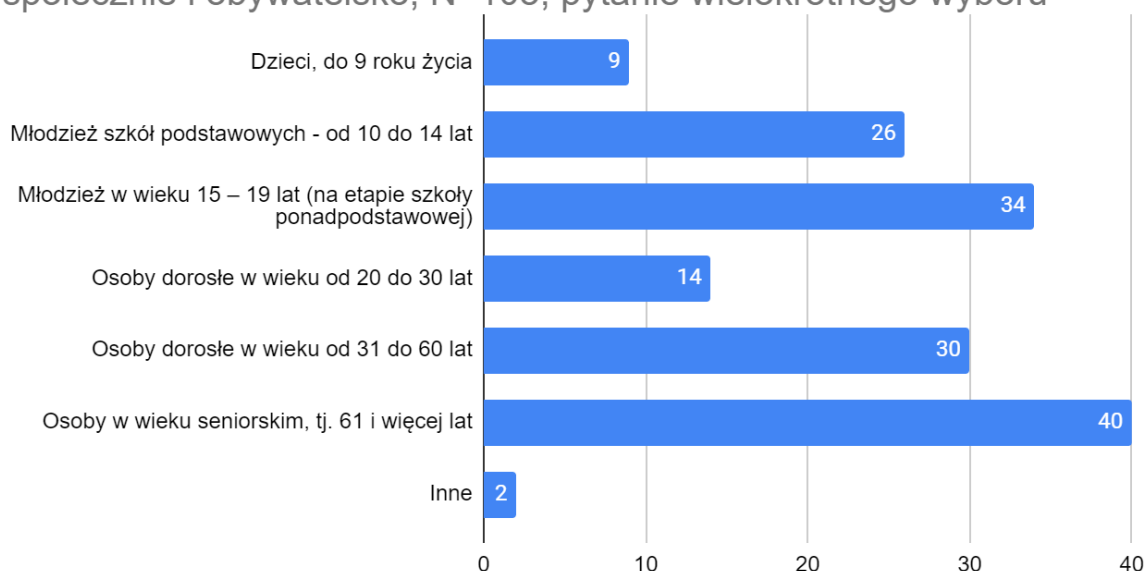
Osoby wypełniające ankietę odnosiły się do swojej aktywności (co zostało opisane we wcześniejszych pytaniach), jak również do tego, jak widzą aktywność społeczności lokalnej

Najbardziej aktywne grupy

Jako dwie najbardziej aktywne grupy wiekowe wskazywano osoby w wieku seniorskim (40 odpowiedzi) i młodzież w wieku 15 do 19 lat (34 odpowiedzi). 30 osób wskazało dorosłych w przedziale wiekowym od 31 roku życia do 60 roku życia jako najbardziej aktywnych, a 26 osób - młodzież w wieku od 10 do 14 lat. Najrzadziej wskazywano młodsze dzieci (do 9 roku życia - 9 wskazań) oraz młode osoby dorosłe (wiek 20 - 30, 14 wskazań).

Odpowiedzi na pytanie: Która z grup wiekowych mieszkańców i mieszanek gminy, Twoim zdaniem, jest najbardziej aktywna społecznie i obywatelsko; N=103, pytanie wielokrotnego wyboru

Ponownie osoby wypełniające ankietę zostały poproszone o wskazanie przykładów aktywności z otoczenia. W większości były to odpowiedzi pokrewne z deklarowanymi własnymi aktywnościami. Przedstawione zostaną więc jako lista:

- Udział w wydarzeniach takich, jak: dożynki gminne, kino plenerowe, festyny, Dzień Jabłka, rajd rowerowy, bieg, potańcówki, przeglądy pieśni, gry terenowe;
- Udział w wydarzeniach sportowych: turnieje sportowe, taniec, aerobik;
- Organizacja wydarzeń, np. dzień dziecka, warsztaty, warsztaty kulinarne, rękodzielnie;
- Akcje społeczne: akcja krwiodawstwa, akcja sprzątanie świata, pomoc innym, organizowanie kiermaszy i zbiórek, zbiórka śmieci, zbiórka darów do Leśnego Przytuliska;
- Wolontariat;
- Udział w organizacjach i grupach: koła gospodyń wiejskich, OSP, MDP, Regionalna Grupa Obrzędowa
- Aktywność obywatelska: udział w Młodzieżowej Radzie Gminy Jabłonna, uczęszczanie na debaty i spotkania, udział w zebraniach wiejskich;

- Zespoły: Zespół Tańca Ludowego, Jabłoneczki;
- Grupy przyparafialne: schola, Legion Maryi, spotkania religijne przy kapliczkach (majówki, nabożeństwa czerwcowe);
- Spotkania ze znajomymi;
- Aktywne spędzanie czasu: jazda rowerem, na rolkach;
- Gminny Klub Seniora;
- Ochrona środowiska;
- Zajęcia świetlicowe.

W czasie warsztatów badawczych z aktywnymi grupami młodzieży (Młodzieżowa Rada Gminy Jabłonna, przedstawiciele i przedstawicielki Samorządów Uczniowskich, osoby biorące udział w warsztacie Konfrontacje pokoleń, członkowie i członkinie Regionalnej Grupy Obrzędowej oraz Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych z Jabłonna i Piotrkowa) mapowano aktywne grupy, organizacje i instytucje. Uzyskana lista jest w większości zgodna z powyższym zestawieniem pochodzących z ankiety, niemniej uzupełnia je w kilku punktach:

- Podkreśla aktywność osób seniorskich;
- Wymienia i wzmacnia rolę Kół Gospodyń Wiejskich, drużyn Ochotniczej Straży Pożarnej, Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych;
- Wskazuje na aktywność wolontariacką zarówno w szkołach, jak i poza, np. w ramach Szlachetnej Paczki czy akcji krwiodawstwa;
- Podkreśla aktywność młodzieży w ramach Młodzieżowej Rady Gminy Jabłonna oraz samorządów uczniowskich;
- Wskazuje także na aktywność Centrum Kultury Gminy Jabłonna, rady gminy i pracowników Urzędu Gminy, a także sołtysów i sołtysiek.

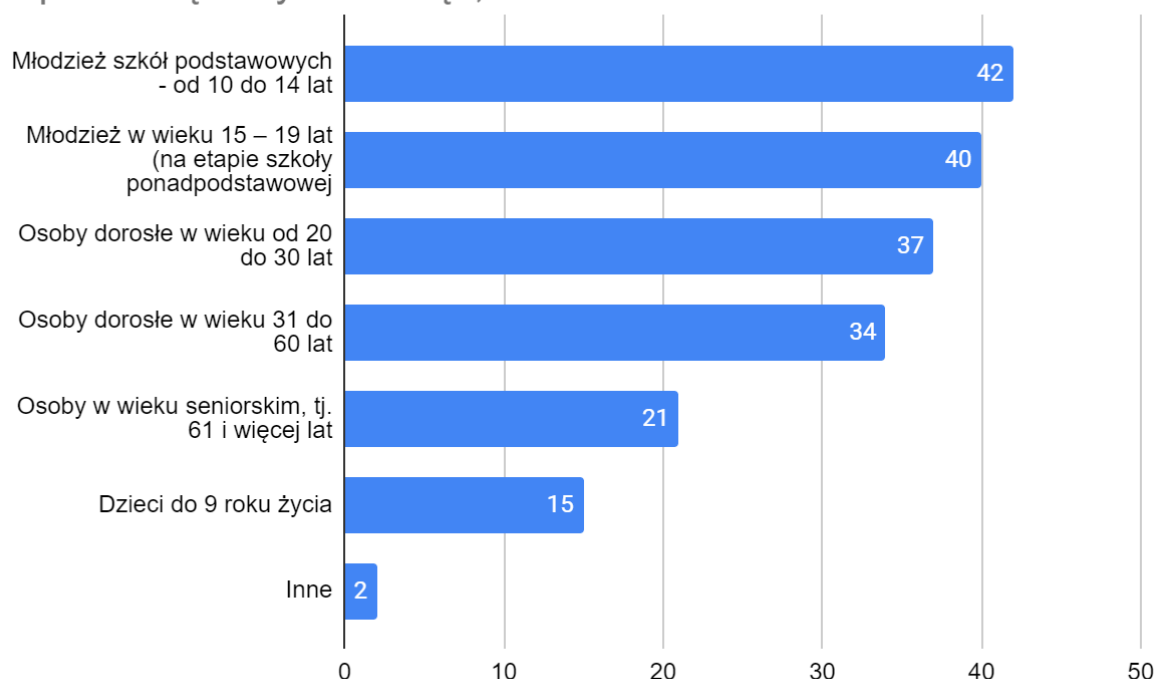
Oprócz wymienionych wcześniej zespołów tanecznych pojawił się w wypowiedziach zespół "Zaraz się dowiecie" ze Szkoły Podstawowej w Piotrkowie. Ponownie podkreślono aktywność Młodzieżowej Grupy Obrzędowej.

Grupy potrzebujące zachęty do aktywności

Na pytanie, która grupa wiekowa najbardziej potrzebuje wsparcia i zachęty, by podnieść jej aktywność społeczną i obywatelską osoby wypełniające ankietę wskazały przede wszystkim młodzież szkoły podstawowej (10-14 lat), szkoły ponadpodstawowej (15-19 lat) i młodych dorosłych (20-30 lat) - wskazano te grupy odpowiednio 42,40 i 37 razy. 34 osoby wskazały największą potrzebę zachęty do aktywności w grupie osób dorosłych w wieku 31 do 60 lat. Najrzadziej wskazywano osoby seniorskie powyżej 61 roku życia (15) i dzieci do 9 roku życia (15). Dwie osoby wybrały opcję inne, w której zapisano "nie wiem" oraz sugestię, że ciężko będzie kogokolwiek zachęcić do aktywności.

Odpowiedzi na pytanie: Która grupa wiekowa najbardziej potrzebuje wsparcia i zachęty, by podnieść jej aktywność społeczną i obywatelską?; N=103

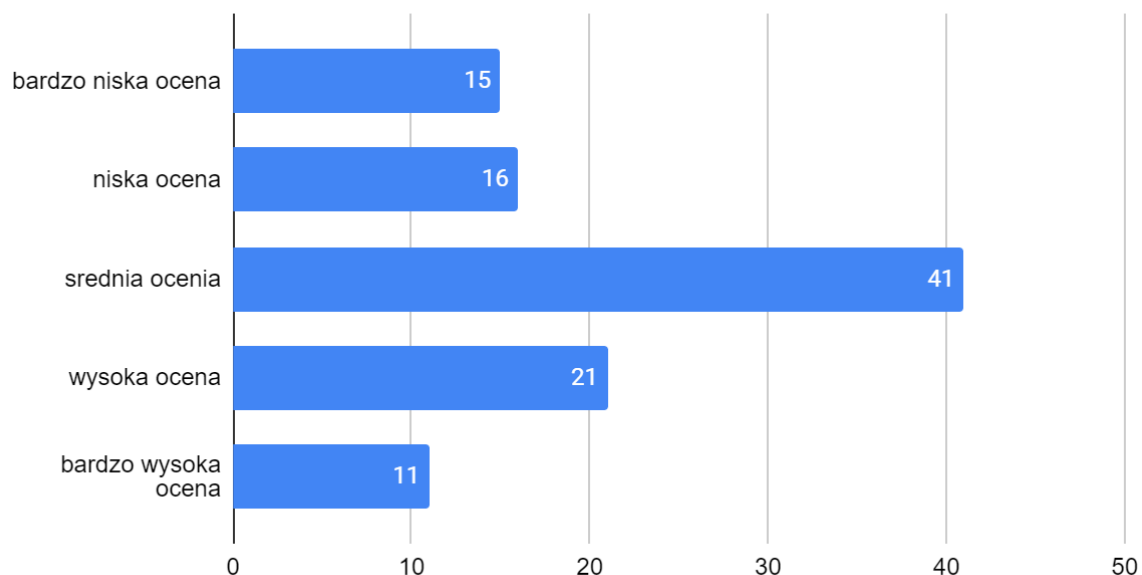
Co ciekawe grupy wskazane do wsparcia niekoniecznie są grupami opisanymi jako mniej aktywne w poprzedni pytaniu. Możliwe więc, że np. Obie kategorie wiekowe młodzieży są postrzegane zarówno jako aktywne, jak również wymagające wsparcia do dalszej działalności i rozwijania potencjału.

Czas wolny w gminie

Aktywność w percepcji mieszkańców i mieszkanki łączy się z czasem wolnym, realizowaniu i uczestnictwie w działaniach. Ten rodzaj aktywności - sposób spędzania czasu wolnego był analizowany w kolejnych etapach ankiety. W pytaniach odnoszono się do oferty dostępnej w gminie, jak również sposobów praktykowanych przez społeczność niezależnie od pojęcia aktywności społecznej i obywatelskiej.

Osoby wypełniające ankietę odpowiedziały na pytanie, jak oceniają możliwości spędzania czasu wolnego w gminie. Niemal połowa osób wybrała ocenę średnią (41). Ocena wysoka i bardzo wysoka łącznie dały 32 wskazania a niska i bardzo niska 31 wskazań.

Odpowiedzi na pytanie: Jak ogólnie oceniasz możliwości spędzania czasu wolnego w gminie Jabłonna? N=104

Miejsca spotkań

Miejsca, w których mieszkańcy i mieszkanki gminy się spotykają stanowią zamkniętą listę. Bardzo często wymieniano place zabaw, najczęściej dodając, że chodzi o plac zlokalizowany przy budynku Urzędu Gminy, raz wspomniano plac w Skrzynicach.

"Pod gminą" czyli na przykład na placu zabaw albo obok, ewentualnie w okolicach raczej szkoda, że rzadko dla mnie autobusy jeżdżą dość ale dobrze że w ogóle są bo są bardzo przydatne.

wypowiedź z ankiety online

W okolicy budynku Urzędu Gminy korzysta się też z boiska gminnego, które również było wymieniane kilkakrotnie. Pojawiły się również informacje o boiskach przyszkolnych.

Zwykle jeździmy z kolegami pograć i piłkę nożną na gminne boisko, lub na atrakcje przy urzędzie gminy

wypowiedź z ankiety online

W tej okolicy zachęcają do spędzania czasu także Biblioteka i lody z Jagi.

Często wymienianą instytucją jest Centrum Kultury Gminy Jabłonna i realizowane zajęcia, pojawiają się także informacje o świetlicy. Miejscem spędzania czasu są również remizy OSP.

Dużo głosów dotyczy aktywnego spędzania czasu - spacerów, korzystania z uroków przyrody, czy jeżdżenia rowerem.

Zazwyczaj spędzam go na placu zabaw w Jabłonie lub
Skrzynicach, czasem spaceruję lub jeżdżę rowerem odkrywając
uroki naszej gminy.

wypowiedź z ankiety online

Część osób podkreśla, że spędza czas w domu, na działce bądź ze znajomymi. Wymieniony został również czas spędzony w restauracji.

Pojawiły się również głosy mówiące o tym, że nie każda miejscowość ma możliwość korzystania z infrastruktury zlokalizowanej w Jabłonie Majątku oraz o potrzebie miejsca dla młodzieży.

Nigdzie, bo u nas nie ma gdzie. Nic się nie dzieje tylko, jak już
coś jest to Jabłonna i Piotrków, a (red.: nie) reszta miejscowości,
gdzie nie każdy ma możliwość pojechania do innej miejscowości

Nigdzie, ponieważ nie ma takiego miejsca dla młodzieży

wypowiedzi z ankiety online

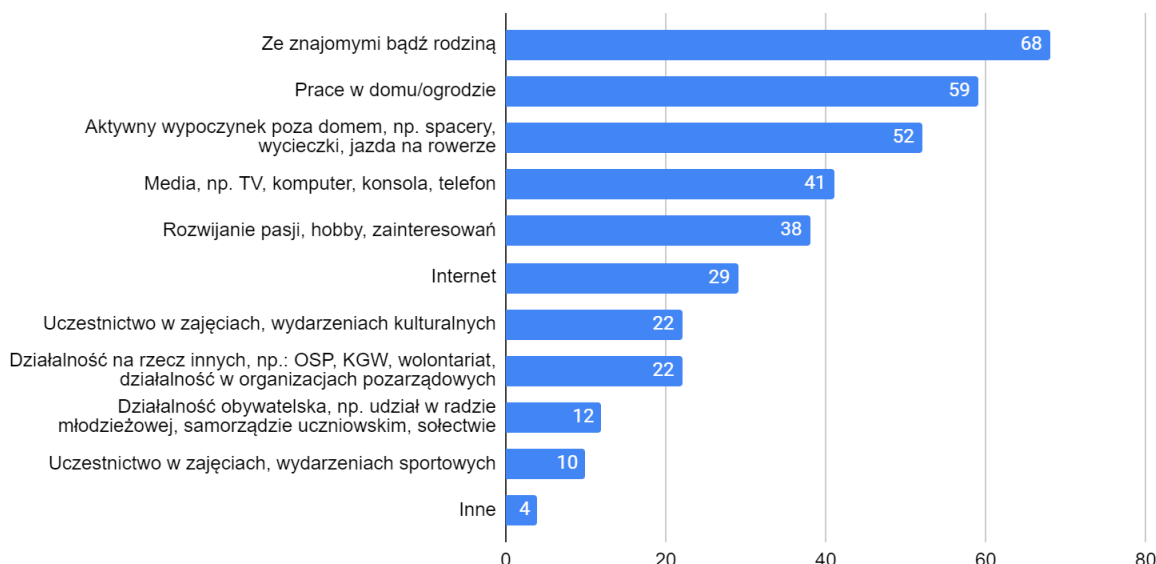
Formy spędzania czasu wolnego

W kolejnym pytaniu zapytano jak najczęściej osoby wypełniające ankietę spędzają czas wolny od pracy czy nauki?

Najczęściej wybieraną odpowiedzią był czas spędzany ze znajomymi bądź rodziną (68), pracę w domu czy ogrodzie (59) oraz aktywny wypoczynek poza domem (52). 41 osób wskazało na korzystanie z mediów, w tym m.in. telewizji, telefony, gier, a 38 rozwijanie pasji i zainteresowań. W internecie spędza czas 29 osób, 22 osoby z kolei wskazały uczestnictwo w zajęciach czy wydarzeniach kulturalnych, jak również działalność na rzecz innych. Działalność obywatelska została wybrana 12 razy a uczestnictwo w zajęciach sportowych - 10, 4 osoby wybrały opcję inne i w jej ramach wpisały: działalność na rzecz innych, wolontariat, NGO; jeżdżenie na rowerze; rysowanie, czytanie; wyjazdy.

Odpowiedzi na pytanie: Jak najczęściej spędzasz czas wolny od pracy czy nauki?; N=105; pytanie wielokrotnego wyboru

Pomysły działań

Ponad połowa osób uczestniczących w ankiecie przekazało nam pomysły działań, wydarzeń czy inicjatyw, jakie mogą mieć miejsce w gminie. Najczęściej pomysły dotyczyły postulowanych działań i wydarzeń i były opisywane w formie ogólnej bądź w powiązaniu z grupą wiekową. Pojawiły się też informacje dotyczące proponowanych działań o charakterze inwestycyjnym. Jedna osoba zgłosiła pomysł dotyczący potrzeby wzmocnienia zaangażowania w działania obywatelskie: *Angażowanie w lokalne zebrania, propagowanie udziału, terminarz spotkań online nie tylko gminy ale i sołectw. Wypowiedź z ankiety online*

Pomysły dotyczące wydarzeń i działań, w dużej mierze odnosiły się do zwiększenia częstotliwości inicjatyw, pojawiały się też konkretne pomysły:

- Więcej konkursów w czasie realizowanych wydarzeń oraz więcej konkursów realizowanych w szkołach,
- Więcej imprez budujących więź między mieszkańcami, które pozwolą jednoczyć się społeczności, imprezy integracyjne, w tym np. integracja między miejscowościami: *Spotkania integracyjne łączące ludność np. każda wieś ma swoje wydarzenie, każda część wsi zaprasza się na swoje zorganizowane przedsięwzięcie. Wypowiedź z ankiety online,*
- Pomysły wydarzeń: prezentacja gminnych talentów, wydarzenia związane z nietypowymi świętami, festyny, święto gminy, np. "Gminny Dzień Jabłonna", druga edycja zbiórki charytatywnej i druga edycja kina, wycieczki rowerowe, kluby zainteresowań np. teatralne, śpiewu, szkolenia, pokazy, wycieczki po okolicy z przewodnikami znającymi historię, wycieczki rowerowe, rówieśnicze korepetycje, gminne obchody Święta Niepodległości, Noc Świętojańska, rozpoczęcie wakacji, zakończenie wakacji, a także: *Rozpowszechnienie miejsca*

kultu - tak zwanych Krzaczków, np. rozpropagowanie tego miejsca poprzez chociażby zrobienie normalnej drogi dojazdowej, częstsze robienie mszy i imprez. Wypowiedź z ankiety online,

- Częstsze wydarzenia: *Chociaż jakieś jedno wydarzenie w miesiącu na przełomie wiosny i lata. Wypowiedź z ankiety online,*
- Działania sportowe: zawody sportowe, zawody rowerowe, zawody biegowe, zawody wędkarskie.

Z perspektywy poszczególnych grup wiekowych zgłoszono:

- Więcej inicjatyw dla młodych i dorosłych: *od 15 - 50 roku życia, np. zawody gminne w piłkę siatkową, nożną, kurs tańca. wypowiedź z ankiety online,*
- wydarzenia dla młodzieży, np.: noc w Gminnym Centrum Kultury, kino plenerowe, potańcówki, spotkania w wakacje na świeżym powietrzu,
- Działania dla rodzin, np.: warsztaty plastyczne, pikniki rodzinne,
- Inicjatywy międzypokoleniowe: spotkania między młodzieżą a seniorami, np. wspólne grzybobranie, wymiana wiedzy, wsparcie osób starszych w korzystaniu z komputerów i internetu,
- Działania dla seniorów uświadamiające o możliwych niebezpieczeństwach, wyłudzeniach, itp, spotkania z policją.

W obszarze pomysłów dotyczących inwestycji wskazano

- boisko w Chmielu,
- utworzenie pracowni ekologicznej w jednej ze szkół i program edukacji ekologicznej,
- park linowy obok Urzędu Gminy,
- chodnik ze ścieżką rowerową przez Skrzynice,
- plac zabaw w Piotrkowie,
- stojaki rowerowe pod CKGJ,
- więcej ławek w Skrzyniach i Chmielu,
- basen,
- przedłużenie trasy autobusów linii 17 do Piotrkowa lub Wólki Jabłońskiej, do drogi technicznej,
- utworzenie miejsca spotkań dla młodzieży,
- naprawa dróg,
- zagospodarowanie obszarów przyleśnych,
- Remont pustostanu w centrum miejscowości na cele rozrywkowe,
- Stworzenie parku na terenie przylegającym do Urzędu Gminy.

Aktywna młodzież

W badaniach skupiliśmy się na dwóch kierunkach - szerokim obrazie aktywności społeczno-obywatelskiej mieszkańców i mieszkanki gminy Jabłonna, który uzyskaliśmy przez ankietę oraz na głębszym poznaniu poglądów i postaw w tym zakresie w grupie aktywnej młodzieży - osób należących do Młodzieżowej Rady Gminy Jabłonna, samorządów uczniowskich, Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, Młodzieżowej Grupy Obrzędowej oraz osobach uczestniczących w projekcie Konfrontacje pokoleń.

Część opinii tej grupy badanej została już zaprezentowana w odpowiednich wcześniejszych rozdziałach. W tym rozdziale zaprezentowane zostaną pogłębione informacje dotyczące spojrzenia młodzieży na aktywność, a zwłaszcza w perspektywie odpowiedzi na pytanie, co robić by to młodzieńcze zaangażowanie wzmacniać.

Postrzeganie aktywności

Postrzeganie aktywności wśród zaangażowanej młodzieży jest podobne do obrazu uzyskanego w ankiecie - również odnosi się do aktywności w ramach działań i wydarzeń realizowanych w otoczeniu (tym razem bardziej w kontekście środowiska szkolnego), aktywności obywatelskiej, aktywnej postawy, działań na rzecz społeczności i perspektywy własnego rozwoju i budowania relacji rówieśniczych - tym razem jednak ta ostatnia kategoria była bardziej rozbudowana w wypowiedziach osób badanych. Jak więc postrzegana jest aktywność przez zaangażowaną młodzież?

- a) Aktywność w otoczeniu to włączanie się do realizacji różnego rodzaju projektów, chęć współpracy, udział w samorządzie uczniowskim, reprezentowanie szkoły w wydarzeniach poza nią;
- b) Działania społeczne to czynny udział w działaniach pomocowych (zbiórkach, wolontariacie) oraz realizacja działań na rzecz określonej grupy, np. dzieci czy młodzieży; tutaj też można umiejscowić zaangażowanie w działanie organizacji i grup;
- c) Aktywna postawa to zaangażowanie zarówno w akcje i działania w otoczeniu, jak również prywatna aktywność, zaangażowanie w relacje ze znajomymi, w sport, w działalność w internecie, jak również w działalność typowo szkolną; to postawa, która jest przeciwnością stereotypowego "siedzenia w domu";
- d) Aktywność obywatelska to przede wszystkim zaangażowanie w Młodzieżowej Radzie Gminy Jabłonna, aktywność w samorządzie i ogólne włączanie się w rozwój gmin, branie udziału w wyborach;
- e) Aktywność dotycząca relacji to rozwój umiejętności, dążenie do osiągania własnych celów oraz nawiązywanie kontaktów i rozmowy, to spotykane np. na zbiórkach MDP, dbanie o swoje sprawności, spotkanie ze znajomymi, wspólne planowanie działań i zwykłych aktywności, uczenie się wychodzenia z konfliktów.

W porównaniu do wizji aktywności pochodzącej z ankiety, w perspektywie młodzieży biorącej udział w warsztatach badawczych więcej uwagi poświęcono aspektowi własnego rozwoju i budowania relacji z otoczeniem, zwłaszcza z rówieśnikami.

Motywacja do działania

Co sprawia, że młodzi ludzie się angażują? Co motywuje ich do działania? W grupach, które uczestniczyły w spotkaniach pojawiały się różne motywacje. Osoby związane z Młodzieżową Radą Gminy Jabłonna czy samorządami uczniowskimi większą uwagę przykładają do możliwości wpływu, inicjowania działań, jak również swojej roli rzeczniczej przedstawiania głosu młodzieży. Wśród osób uczestniczących w pozostałych warsztatach często pojawiało się proste i wiele znaczące hasło “bo lubię”: spotykać się ze znajomymi w ramach danych zajęć czy grupy, opiekunów, pomaganie, wymyślanie działań. Podkreślano też chęć rozwoju osobistego, zainteresowań (zwłaszcza w kontekście kultury lokalnej i tradycji), zyskania doświadczeń w rozwoju swojej ścieżki zawodowej.

W wypowiedziach aktywnej młodzieży pojawiło się też wskazanie, że aktywność w ramach grup czy struktur jest sposobem na nudę. Kilka osób jako motywację wskazało presję rodziców, którzy zachęcają lub wręcz zmuszają do udziału w jakiś działaniach.

Pojawiające się w wypowiedziach osób uczestniczących w badaniach motywacje:

- Chęć pomocy innym i zrobienia czegoś ważnego i dobrego, udział w akcjach charytatywnych i możliwość działania na rzecz społeczności;
- Poczucie wpływu, chęć wprowadzania zmian;
- Rzecznictwo, możliwość przedstawiania punktu widzenia uczniów, wyrażania swojego zdania, pokazania, że ma ono sens i wartość, ale też wdrażania młodzieży do działania, życia w gminie;
- Rozwój, nowe doświadczenia, możliwość sprawdzenia się, realizacji działań od początku do końca, budowanie ścieżki kariery;
- Rozwój własnych pasji i zainteresowań;
- Relacje, poznawanie osób, lubiani instruktorzy i instruktorki, nowe kontakty;
- Unikanie nudy, brak innych, ciekawych zajęć, odskocznia od rzeczywistości;
- Korzyści, np. talony;
- Reprezentowanie gminy.

Potencjał grupy

Aktywna młodzież, realizująca się w różnych grupach i inicjatywach to potencjał gminy. Żeby go ująć w diagnozie zapytaliśmy przedstawicieli i przedstawicielki młodzieży zgromadzonej na warsztatach badawczych o to co, chcą robić jako grupa i jak chcą wpływać na swoją gminę? Potencjał ten został przedstawiony poniżej

Ze względu na specyfikę działalności osób na poszczególnych warsztatach przedstawimy ich pomysły osobno.

Co chcemy robić? Jak chcemy wpływać na gminę?

Młodzieżowa Rada Gminy Jabłonna i samorządy uczniowskie szkół podstawowych z gminy	Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza Jabłonna
● Działanie na rzecz angażowania innych ludzi; ● Zachęcanie innych osób do aktywności, realizacji pomysłów; ● Stworzenie miejsca spotkań dla młodzieży; ● Realizacja zajęć dodatkowych i rozwojowych; ● Działania mające na celu odkrywanie talentów; ● Dalsze inicjowanie i realizacja interesujących akcji, działań mających na celu pomoc i wsparcie. Wpływ na gminę powinien być pozytywny i rozwojowy. Wspieranie gminy w działaniu, dbałość o środowisko naturalne, i, uczestnictwo w konsultowanych z młodzieżą planach.	● Konkursy gminne i zawody strażackie; ● Obóz strażacki; ● Stała działalność i spotkania w ramach MDP, więcej spotkań; ● Możliwość jeżdżenia w nowym wozie ratowniczo-gaśniczym; ● Wydarzenia typu nocowanie w remizie. Wpływ na gminę poprzez zaangażowanie w działania społeczne oraz udział w debatach i spotkaniach gminnych.
Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza Piotrków	Osoby biorące udział w warsztatach Konfrontacje Pokoleń (młodzież z samorządów uczniowskich, rady młodzieżowej pierwszej kadencji, Młodzieżowej Grupy Obrzędowej, oraz osoby starsze)
● Utrzymać stałą działalność i spotkania w ramach MDP jako formę dobrze i miło spędzonego czasu ● Zrealizować zawody strażackie ● Stworzyć miejsce spotkań ● Altanka i miejsce na ognisku ● Bieżnia przy boisku ● Mini siłownia ● Boisko do siatkówki plażowej.	● Realizacja wydarzeń: kino plenerowe, imprezy tematyczne, np. Bajkowe, pikniki w plenerze, ● Wydarzenia dla młodzieży: nocowanie w świetlicy, impreza tylko dla młodych ● Warsztaty tworzenia filmów ● Dolina kocanki ● Gminna telewizja internetowa ● Realizacja konsultacji podczas wydarzeń

Wpływa na gminę poprzez własny rozwój i stworzenie miejsca spotkań.	● Spotkania dla mieszkańców i mieszkanki w każdej wsi ● Cykl spotkań informacyjnych promujących aktywność i pokazujących, gdzie i jak się zaangażować. Wpływ na gminę powinien być pozytywny i genialny. Realizowany może być poprzez spotkania, rozmowy, wycieczki, konsultacje i szkolenia, np. Szereg spotkań, m.in. na temat pozyskiwania funduszy.
--	---

Jak wspierać aktywną młodzież?

W tym podpunkcie zbieramy wskazówki, jakie przekazała młodzież odpowiadając na pytanie o wsparcie, jakiego potrzebuje, by dalej aktywnie działać. Myśląc o rozwoju aktywności w gminie ważne jest, by z jednej strony poszukiwać nowych przestrzeni działania i nowych osób chcących włączyć się w aktywność. Jednocześnie należy jednak dbać o osoby, które już są aktywne, tak by z jednej strony nie stały się zbyt obciążone działaniem, z drugiej zaś, by dawać im warunki na rozwój, ciągle wzmacnianie motywacji i zaangażowanie, które daje zarówno doświadczenie, jak i satysfakcję. Bardzo ważne, by w tym kontekście skupić się na słuchaniu, jak młodzi sami mówią o swoich potrzebach - oni bowiem znają je najlepiej.

Partnerskie, podmiotowe traktowanie to jedna ze wskazówek, które mocno wybrzmiały w wypowiedziach młodzieży. Takie podejście oznacza poważne traktowanie młodzieży, słuchanie opinii i budowanie relacji opartej na szacunku. Tu zawiera się też uczestniczenie w inicjatywach realizowanych przez osoby młode,

Wsparcie materialne jest nieodzownym do aktywności i inicjowania działań elementem. Młodzież wskazuje, że potrzebuje środków na planowane akcje młodzieżowe.

Rozwój i wymiana doświadczeń to przestrzeń realizacji warsztatów i szkoleń, pokazywania możliwych ścieżek, wspierania młodzieży poprzez umożliwienie wymiany doświadczeń. W tym obszarze mieści się też dbałość o dobrostan psychiczny, realizacja dostępnych spotkań z psychologiem.

Motywacja, wsparcie, informacja zwrotna - w tych 3 słowach można zamknąć wskazówki przekazywane dorosłym towarzyszącym aktywnej młodzieży: umiejętne motywowanie, gdy brakuje wiary w sukces przedsięwzięcia; pomoc i inspirację do projektowania i realizowania pomysłów i informacja zwrotna - konstruktywna, pokazująca, co jest realizowane z powodzeniem i gdzie są obszary do zmiany i nauki - taka, która pozwala na rozwój i nie podcina skrzydeł, która pokazuje, że aktywność młodych jest ważna.

Wsparcie w promocji też często było wskazywane przez młodzież. Promocja bywa trudnym wyzwaniem w momencie, gdy realizuje się inicjatywę, dlatego promowanie działań, które są realizowane przez młodzież, np. Młodzieżową Radę Gminy Jabłonna, jak i samej aktywności jest

bardzo ważnym wsparciem. Dobra promocja to z jednej strony szeroki odbiór działań, nowe osoby włączające się w aktywność, a z drugiej - zwiększenie społecznej świadomości istotności działań młodzieży, co może przełożyć się na potrzebne docenienie.

Ważne dla młodzieży jest też to, by realizowane działania i współpraca przebiegały w dobrej atmosferze, z przestrzenią na radość, rozrywkę i integrację.

Podsumowanie

W ankiecie wzięło udział 105 osób odpowiadając na wszystkie pytania, w dużej części także na pytania otwarte. Już ten fakt świadczy o zaangażowaniu osób wypełniających formularz. Opierając się na wizji aktywności uzyskanej w badaniach można wnioskować, że temat jest mieszkańcom i mieszkankom wypełniającym ankietę znany i wiąże z nim dobre skojarzenia. 21% uznało się za osoby bardzo aktywne a 43 % średnio aktywne, jednocześnie opisy realizowanych przez nie działań pokazują dużą obfitość tematów i form aktywności, a odpowiedzi ukazujące brak pomysłu czy brak skojarzeń z aktywnością pojawiały się marginalnie. Ciekawym wątkiem jest też wrażliwość osób badanych na aktywność rozumianą jako postawę okazującą zainteresowanie wobec tego co się dzieje, niekoniecznie inicjującą działania, ale chętnie wspierającą je swoją obecnością.

Uczestnicy i uczestniczki ankiety w spójny sposób wskazują grupy aktywne. Wśród nich dużą rolę pełni młodzież - osoby skupione w Młodzieżowej Radzie Gminy Jabłonna, samorządach uczniowskich, Młodzieżowej Grupie Obrzędowej, Młodzieżowych Grupach Pożarniczych, głównie osoby w wieku 10 - 14 i 15 - 19 lat. Jako aktywne wskazywane są też osoby seniorskie. Natomiast grupa która rzadziej jest opisywana jako aktywna to osoby od 20 do 30 roku życia.

Osoby wypełniające ankietę jednocześnie wskazały młodzież jako grupy aktywne, jak i jako grupy wymagające dalszego wsparcia i zachęt do aktywności. Może to świadczyć o postrzeganiu ich jako osób z potencjałem do dalszego działania.

Niemal połowa osób wypełniających ankietę realizuje jakieś formy aktywności oceniając ogólnie swoją aktywność jako wysoką lub średnią. Brak wiedzy o możliwej aktywności pojawia się w odpowiedziach dość rzadko. Jednocześnie promowanie aktywności i włączanie w nią nowych osób również jest powracającą potrzebą. Podkreślano także to, że zaangażowanie społeczne i obywatelskie potrzebuje promocji i propagowania. BYĆ może dzięki stałym akcjom edukacyjnym i promocyjnym uda się zmniejszyć wpływ opinii osób trzecich jako bariery aktywności, jak również zwiększyć społeczne poparcie dla młodych aktywnych osób, co da im potrzebne poczucie docenienia.

W rozmowach z młodzieżą już aktywną bardzo widoczna jest motywacja aktywności związana z poczuciem wpływu, możliwością inicjowania działań i zmian, czy też z rolą rzeczniczą. Takie motywacje pokazują duży poziom świadomości osób aktywnych i są jednocześnie wartościową drogą budowania relacji z samorządem. W wypowiedziach osób badanych często też pojawiają się informacje o udziale w konsultacjach czy chęci udziału i realizacji. Pokazuje to świadomość roli procesów partycypacyjnych w społeczności lokalnej.

Młodzież aktywna obecnie wskazuje, że chce wpływać na otoczenie włączając w działanie nowe osoby, ucząc rówieśników "życia" w gminie. W tej grupie są też osoby, których historie rozwoju własnej aktywności, budowania doświadczeń i tworzenia własnej ścieżki są dobrym materiałem dla

promocji i propagowania aktywności - pokazują bowiem w bardzo konkretny sposób korzyści z zaangażowania.

Młodzi ludzie chcą działać tworząc dobre relacje i mając przestrzeń do rozwoju, wypowiedzenia opinii, kreowania nowych działań. Ważne dla nich są dobre relacje, inspiracja i wsparcie dorosłych ale też konstruktywna informacja zwrotna. Chcą też w działaniach mieć przestrzeń na radość bycia i działania razem oraz świadomość, że budują współpracę z dorosłymi w oparciu na obustronnym szacunku. Potencjał młodzieży jest skarbem, o który warto dbać i rozwijać, podsycając motywację i dając możliwość działania.

Również wiele osób z innych grup wiekowych jest aktywna i zaangażowana w życie gminy. Dzięki temu, tworząc warunki do współpracy i okazje do oddolnego inicjowania działań, budowania partnerstw i sieci relacji, gmina ma szansę wzmocnić zaangażowanie i integrację społeczności lokalnej, budując to na fundamencie już wypracowanym.

